

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
GIOVANNI PITRUZZELLA
prednesené 16. mája 2019¹

Vec C-31/18

**Elektrorazpredelenie Jug EAD
proti
Komisija za energijno i vodno regulirane (KEVR),
za účasti:
BMF Port Burgas EAD**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Administrativen säd Sofija-grad (Správny súd Sofia, Bulharsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Vnútrotný trh s elektrinou – Smernica 2009/72/ES – Článok 2 body 3, 4, 5 a 6 – Pojmy prenosová sústava a distribučná sústava – Kritériá na rozlišovanie medzi sústavami – Úroveň napätia – Vlastníctvo zariadení – Voľný prístup tretích strán – Prístup prostredníctvom zariadenia na úrovni stredného napätia – Body prepojenia medzi sústavami“

1. Prejednávaná vec sa týka návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Administrativen säd Sofija-grad (Správny súd Sofia, Bulharsko) v súvislosti s výkladom článku 2 bodov 3 a 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútrotný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES².
2. Prejudiciálne otázky položené vnútroštátnym súdom vznikli v rámci sporu medzi výhradným distribútorom elektriny v juhovýchodnom Bulharsku a spoločnosťou, ktorá na základe koncesie prevádzkuje prístav a ktorá má v úmysle pripojiť svoju sieť priamo do prenosovej sústavy a z tohto dôvodu platí poplatky za sieťové služby priamo prevádzkovateľovi tejto sústavy.
3. Prejednávaná vec poskytuje Súdnemu dvoru príležitosť významným spôsobom objasniť význam niektorých základných pojmov smernice 2009/72.

I. Právny rámec

A. Právo Únie

4. V článku 2 smernice 2009/72 s názvom „Vymedzenie pojmov“ sa stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

...

¹ Jazyk prednesu: taliančina.

² Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 55.

3. „prenos“ je preprava elektriny v prepojenej sústave veľmi vysokého napätia a vysokého napätia s cieľom jej prepravy koncovým odberateľom alebo distribútorom, nezahŕňa však dodávku;
4. „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba zodpovedná za prevádzku, zabezpečovanie údržby, a rozvoj prenosovej sústavy v danej oblasti a prípadne aj rozvoj jej prepojení s inými sústavami a za zabezpečovanie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt po prenose elektriny;
5. „distribúcia“ je preprava elektriny vo vysokonapäťových, strednonapäťových a nízkonapäťových distribučných sústavách s cieľom jej distribuovania odberateľom, nezahŕňa však dodávku;
6. „prevádzkovateľ distribučnej sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba zodpovedná za prevádzku, zabezpečovanie údržby, a v prípade potreby rozvoj distribučnej sústavy v danej oblasti a prípadne aj rozvoj jej prepojení s inými sústavami a za zabezpečovanie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt po distribúcii elektriny“.

B. Bulharské právo

5. Podľa § 86 ods. 1 Zakon za energetikata (zákon o energetike, ďalej len „ZE“) (DV č. 107, 2003) „prepravu elektriny vykonáva prevádzkovateľ elektrickej prenosovej sústavy, ktorý získal licenciu na prepravu elektriny a ktorý bol certifikovaný...“.

6. Podľa § 88 ods. 1 ZE „distribúciu elektriny a prevádzkovanie elektrických distribučných sústav vykonávajú prevádzkovatelia distribučných sústav, ktorí sú vlastníckmi takých sústav na určitom území a získali licenciu na distribúciu elektriny v príslušnej oblasti...“.

7. § 1 doplnujúcich ustanovení k ZE (DV č. 54, 2012) obsahuje tieto vymedzenia pojmov:

„20. ‚elektrická prenosová sústava‘ je sústava elektrických vedení a elektrických zariadení, ktoré slúžia na prepravu, na transformáciu elektriny z vysokého napätia na stredné napätie a na prerozdelenie toku elektriny;

...

22. ‚elektrická distribučná sústava‘ je sústava elektrických vedení a elektrických zariadení vysokého, stredného a nízkeho napätia, ktoré slúžia na distribúciu elektriny;

...

44. ‚prenos elektriny...‘ je preprava elektriny... v prenosovej sústave...;

49. ‚distribúcia‘ je preprava elektriny... v distribučných sústavách“.

II. Skutkový stav, konanie vo veci samej a prejudiciálna otázka

8. Spoločnosť Elektrorazpredelenie Jug EAD (ďalej len „ER Jug“) je držiteľkou výhradnej licencie vydanéj bulharským úradom pre reguláciu sieťových odvetví [Komisija za energijno i vodno regulirane (Regulačný úrad pre energiu a vodu, Bulharsko), ďalej len „KEVR“], na základe ktorej vykonáva činnosť distribúcie elektriny prostredníctvom distribučnej sústavy na území vymedzenom v licencií, t. j. na juhovýchode Bulharska.

9. Územie, na ktoré sa vzťahuje licencia spoločnosti ER Jug, zahŕňa oblasť, v ktorej sa nachádzajú prevádzkarne spoločnosti BMF Port Burgas EAD (ďalej len „BMF“), konkrétne prístavné terminály Burgas Západ a Burgas Východ, ktoré BMF získala od verejného podniku na základe koncesie. V tejto oblasti BMF prevádzkuje prístav a poskytuje súvisiace služby.

10. Prevádzkarne spoločnosti BMF sú pripojené k elektrizačnej sústave prostredníctvom vedenia stredného napätia (20 kV) s názvom „Novo pristanište“ („Nový prístav“), pripojeného strednou hodnotou napätia k zariadeniu stredného napätia (tiež 20 kV) elektrickej rozvodne „Ribari“ („Rybári“)³. Elektrické vedenie „Novo pristanište“ je vo vlastníctve štátu, pričom spoločnosti BMF sa prideliť v rámci koncesie na vyššie uvedené prístavné terminály. Elektrickú rozvodňu „Ribari“ vlastní prevádzkovateľ prenosovej sústavy v Bulharsku, spoločnosť Elektroenergien systemen operator (ďalej len „ESO“).

11. Elektrina prichádza z prenosovej sústavy spoločnosti ESO s napätím 110 kV (vysoké napätie) a prostredníctvom transformátorov č. 1 a č. 2 sa pred vstupom do zariadenia stredného napätia (20 kV) rozvodne „Ribari“ transformuje na prúd stredného napätia (20 kV). Nástroje na komerčné meranie elektriny pochádzajúcej z prenosovej sústavy spoločnosti ESO do distribučnej sústavy spoločnosti ER Jug sú nainštalované bezprostredne za transformátormi č. 1 a č. 2 na úrovni prípojok súvisiacich s bunkami č. 26 a č. 39 zariadenia stredného napätia rozvodne „Ribari“. Vedenie „Novo pristanište“ je pripojené k uzavretému distribučnému zariadeniu stredného napätia (20 kV) rozvodne „Ribari“ na úrovni bunky č. 44. Toto vedenie sa používa na prenos a dodávku elektriny výhradne pre BMF.

12. V roku 2013 uzatvorili ER Jug a BMF zmluvu o sieťových službách, na základe ktorej ER Jug poskytovala spoločnosti BMF prístup do elektrickej distribučnej sústavy a prenos elektriny v tejto sústave na účely dodávok elektriny do objektov spoločnosti BMF nachádzajúcich sa v prístavnej oblasti v Burgase.

13. Keďže sa však BMF domnievala, že k prenosovej sústave je priamo pripojená, v roku 2016 jednostranne vypovedala zmluvu so spoločnosťou ER Jug, pričom so spoločnosťou ESO uzatvorila zmluvy o prístupe do prenosovej sústavy, o poskytovaní sieťových služieb a o prenose energie na účely dodávky elektriny do vyššie uvedených objektov spoločnosti BMF.

14. ER Jug však vzhľadom na to, že prevádzkarne spoločnosti BMF boli ďalej pripojené k distribučnej sústave, pokračovala v účtovaní poplatkov za prístup do distribučnej sústavy a za prenos elektrickej energie v tejto sústave spoločnosti BMF.

15. BMF sa preto obrátila na KEVR, ktorý rozhodnutím č. Ž-37 z 28. februára 2017 dospel k záveru, že ER Jug nemá po uplynutí výpovednej lehoty viac právo účtovať spoločnosti BMF poplatky za prístup do elektrickej distribučnej sústavy a za prenos v tejto sústave. KEVR na základe väčšinového rozhodnutia konštatoval, že objekty spoločnosti BMF sú priamo napojené do elektrickej prenosovej sústavy spoločnosti ESO, s tým dôsledkom, že BMF má do tejto sústavy priamy prístup. KEVR preto nariadil spoločnosti ER Jug, aby prestala spoločnosti BMF účtovať poplatky za prístup do distribučnej sústavy a za prenos elektriny v tejto sústave a aby upravila poplatky účtované po uplynutí lehoty na výpoveď zmluvy uzatvorenej so spoločnosťou BMF.

16. ER Jug napadla rozhodnutie KEVR na vnútroštátnom súde.

³ Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania je zrejmé, že prevádzkarne spoločnosti BMF v prístave Burgas sú pripojené k elektrizačnej sústave aj prostredníctvom dvoch ďalších vedení: vedenia „Komi“ a elektrického vedenia „Parova centrala“ („parná elektrárňa“). Tieto dve elektrické vedenia však nie sú predmetom konania prebiehajúceho pred vnútroštátnym súdom.

17. V rámci konania prebiehajúceho pred vnútroštátnym súdom ER Jug uvádza, že pokiaľ je BMF pripojená k elektrickej distribučnej sústave, nemôže vypovedať zmluvu o prístupe a prenose elektriny cez túto sústavu. So zreteľom na systematiku smernice 2009/72 je rozhodujúcim prvkom na stanovenie rozlíšenia medzi prenosovou sústavou a elektrickou distribučnou sústavou úroveň napätia: veľmi vysoké a vysoké napätie pre prenosovú sústavu, vysoké, stredné a nízke napätie pre distribučnú sústavu. Vymedzenie prenosu elektriny vyplývajúce z článku 1 bodov 20 a 44 ZE je podľa uvedenej spoločnosti nezlučiteľné s vymedzením uvedeným v článku 2 bode 3 smernice 2009/72, ktoré sa má podľa názoru žalobkyne uplatňovať priamo v dôsledku priameho účinku smernice a zásady prednosti práva EÚ. Podľa dotknutej spoločnosti to znamená, že poskytovanie sieťových služieb na úrovni stredného napätia predstavuje činnosť distribúcie elektriny. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ESO, nemá v súlade s tvrdeniami žalobkyne právo napojiť svojich odberateľov na prenosovú sústavu stredného napätia, ani poskytovať sieťové služby stredného napätia, pretože tieto činnosti patria do služieb distribúcie elektriny, na vykonávanie ktorých má ER Jug výhradnú licenciu, pokiaľ ide o územie, kde sa nachádzajú prevádzkarne spoločnosti BMF.

18. BMF naopak uvádza, že jej prevádzkarne sú priamo napojené na elektrickú prenosovú sústavu prostredníctvom rozvodne „Ribari“. Pokiaľ teda ani táto rozvodňa, ani vedenie „Novo pristanište“, ktoré je s ňou spojené, nie sú vo vlastníctve spoločnosti ER Jug, nejde o prvky elektrickej distribučnej sústavy. BMF sa preto domnieva, že licencia spoločnosti ER Jug nespĺňa podmienky potrebné na poskytovanie prístupových a prenosových služieb prostredníctvom elektrickej distribučnej sústavy, ani na účtovanie takýchto služieb.

19. Vnútroštátny súd poznamenáva, že v prejednávanej veci je potrebné určiť, či sú prevádzkarne spoločnosti BMF napojené na elektrickú distribučnú sústavu alebo elektrickú prenosovú sústavu, čiže ktorému prevádzkovateľovi má uvedená spoločnosť platiť poplatky za sieťové služby. Z tohto dôvodu považuje vnútroštátny súd za rozhodujúce stanoviť rozlišovacie kritérium medzi činnosťami prenosu a distribúcie elektriny a tiež medzi pojmami „prenosová sústava“ a „distribučná sústava“. Ak by sa totiž malo vychádzať z predpokladu, že úroveň napätia je jediným rozlišujúcim kritériom medzi uvedenými činnosťami, BMF by mala platiť poplatky za sieťové služby spoločnosti ER Jug, keďže vedenie „Novo pristanište“ je pripojené k rozvodni „Ribari“ na úrovni stredného napätia, a ER Jug by mala výhradné právo poskytovať sieťové služby všetkým odberateľom pripojeným na úrovni stredného napätia na území, na ktoré sa vzťahuje jej licencia, a to bez ohľadu na to, či je alebo nie je vlastníkom príslušných zariadení.

20. Vnútroštátny súd tiež uvádza, že vnútroštátny zákonodarca rozlíšil prenosovú sústavu a distribučnú sústavu na základe kritéria vlastníctva elektrických zariadení prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Pokiaľ však ide o úroveň napätia, postoj vnútroštátneho zákonodarcu taktiež nie je jasný. Z vymedzení pojmov uvedených v článku 2 bodoch 3 a 5 smernice 2009/72 však vyplýva, že pre normotvorcu Únie je jediným relevantným kritériom úroveň napätia prepravovanej elektriny, čo podľa vnútroštátneho súdu potvrdil Súdny dvor v rozsudku z 22. mája 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298).

21. Za týchto podmienok vnútroštátny súd rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa ustanovenia článku 2 bodov 3 a 5 smernice 2009/72/ES vykladať v tom zmysle, že jediné kritérium pre odlíšenie distribučnej sústavy od prenosovej sústavy a, tomu zodpovedajúc, činností ‚distribúcie‘ a ‚prenosu‘ elektriny je úroveň napätia, a členským štátom nie je, napriek ich voľnosti priradiť užívateľov sústavy k jednému alebo druhému druhu sústavy (prenosová alebo distribučná sústava), dovolené zaviesť dodatočné kritérium na odlíšenie činností prenosu a distribúcie v podobe vlastníctva majetku, ktorý sa používa na výkon tejto činnosti?“

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku: Má sa s odberateľmi elektriny, ktorí majú prípojku na elektrickú sústavu stredného napätia, vždy zaobchádzať ako s odberateľmi prevádzkovateľa elektrickej distribučnej sústavy, ktorý má licenciu pre príslušnú oblasť, a to nezávisle od vlastníckych vzťahov k zariadeniam, ku ktorým sú elektrické zariadenia týchto odberateľov bezprostredne pripojené, a nezávisle od zmlúv, ktoré odberatelia majú s prevádzkovateľmi prenosovej sústavy?
3. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku: Je podľa zmyslu a účelu smernice 2009/72/ES prípustná vnútroštátna úprava, ako je tá podľa § 1 bodu 44 v spojitosti s bodom 20 doplňujúcich ustanovení k [ZE], podľa ktorých ‚prenosom elektriny‘ je transport elektriny cez prenosovú sústavu a ‚elektrickou prenosovou sústavou‘ je súhrn elektrických vedení a zariadení, ktoré slúžia na prenos, transformáciu z vysokého napätia na stredné napätie a na prerozdeľovanie energetických tokov? Je za rovnakých predpokladov prípustná vnútroštátna úprava, ako je tá v § 88 ods. 1 [ZE], ktorá stanovuje, že ‚distribúciu elektriny a prevádzkovanie elektrických distribučných sústav vykonávajú prevádzkovatelia distribučných sústav, ktorí sú vlastníkmi takých sústav v určitej oblasti a získali licenciu na distribúciu elektriny v tejto oblasti?‘

III. Právna analýza

22. Prejudiciálne otázky položené Súdneho dvoru vnútroštátnym súdom nastoľujú významné otázky týkajúce sa výkladu rôznych základných pojmov smernice 2009/72, najmä pojmov „prenosová sústava“ a „distribučná sústava“.

23. Pred samotnou analýzou týchto otázok považujem za potrebné predbežne pripomenúť ciele uvedenej smernice, a to z hľadiska príslušnej judikatúry Súdneho dvora.

A. Ciele smernice 2009/72 z hľadiska judikatúry Súdneho dvora

24. V smernici 2009/72, prijatej ako súčasť „tretieho energetického balíka“, sa stanovujú, ako vyplýva z jej článku 1, spoločné pravidlá prenosu a distribúcie elektriny spolu s ustanoveniami týkajúcimi sa ochrany spotrebiteľa s cieľom zlepšiť a integrovať konkurenčné trhy s elektrinou v Únii.⁴

25. Z odôvodnení 3 a 8 smernice 2009/72 vyplýva, že jej cieľom je vytvoriť úplne otvorený trh, ktorý umožňuje všetkým spotrebiteľom slobodný výber svojich dodávateľov a všetkým dodávateľom slobodu zásobovať svojich odberateľov⁵ a na ktorom je zabezpečená hospodárska súťaž a dodávky elektriny za čo najkonkurenčnejšie ceny.

26. Z tohto hľadiska je účelom smernice 2009/72 aj uľahčenie cezhraničného prístupu k novým dodávateľom elektriny, čo prispieva, ako je uvedené v odôvodnení 5 smernice, aj k zaručeniu bezpečnosti dodávok elektriny, ktorá má zásadný význam pre rozvoj európskej spoločnosti. Na tieto účely si smernica 2009/72 kladie za cieľ ďalej rozvíjať cezhraničné prepojenia.

27. V tejto súvislosti je zabezpečenie nediskriminačného, transparentného a cenovo primeraného prístupu do sústavy nevyhnutným prvkom pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže, pričom má zásadný význam pre dokončenie vnútorného trhu s elektrinou.⁶

4 Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 28. novembra 2018, Solvay Chimica Italia a i. (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 27). Komisia 30. novembra 2016 uverejnila návrh na prepracovanie smernice [pozri COM(2016)864 final].

5 Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 28. novembra 2018, Solvay Chimica Italia a i. (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 55).

6 Pozri v tejto súvislosti vo vzťahu k predchádzajúcej smernici 2003/54/ES rozsudky z 22. mája 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, body 40 až 44), a z 9. októbra 2008, Sabatauskas a i. (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 31).

28. Na dosiahnutie týchto cieľov obsahuje smernica 2009/72 ustanovenia zabezpečujúce účinné právne a funkčné oddelenie sústav od výrobných a dodávateľských činností, a to na účely zabránenia, ako vyplýva z odôvodnenia 9 tejto smernice, diskriminácii nielen v súvislosti s prevádzkou sústavy, ale aj so stimulmi pre vertikálne integrované spoločnosti, aby v dostatočnej miere investovali do svojich sústav.

29. V tejto súvislosti sa v článku 2 smernice 2009/72 uvádza viacero vymedzení základných pojmov používaných v samotnej smernici.

30. V smernici 2009/72 nie sú vymedzené pojmy „prenosová sústava“ a „distribučná sústava“ ako také, ale v bodoch 3 a 5 článku 2 sú vymedzené pojmy „prenos“ a „distribúcia“ elektriny. Prenos elektriny sa definuje ako „preprava elektriny v prepojenej sústave veľmi vysokého napätia a vysokého napätia s cieľom jej prepravy koncovým odberateľom alebo distribútorom, nezahŕňa však dodávku“. Naproti tomu distribúcia elektriny sa vymedzuje ako „preprava elektriny vo vysokonapäťových, strednonapäťových a nízkonapäťových distribučných sústavách s cieľom jej distribuovania odberateľom, nezahŕňa však dodávku“. Podľa článku 2 bodu 19 vyššie uvedenej smernice treba pojem dodávka vykladať ako predaj elektriny odberateľom.⁷

31. Z vyššie uvedených vymedzení pojmov „prenos“ a „distribúcia“ Súdny dvor odvodil vymedzenia pojmov „prenosová sústava“ a „distribučná sústava“. Súdny dvor tak na jednej strane definoval prenosovú sústavu ako prepojenú sústavu, ktorá slúži na prepravu elektriny s veľmi vysokým a vysokým napätím a je určená na predaj koncovým zákazníkom alebo distribútorom, a na druhej strane vymedzil distribučnú sústavu ako sústavu slúžiacu na prepravu elektriny s vysokým, stredným a nízkym napätím, ktorá je určená na predaj veľkoodberateľom alebo koncovým zákazníkom.⁸

32. Z uvedeného dôvodu Súdny dvor konštatoval, že pokiaľ ide o charakter prenosových a distribučných sústav a množstvo elektriny prepravovanej týmito sústavami, napätie tejto elektriny predstavuje jediné rozlišovacie kritérium medzi prenosom a distribúciou a relevantné kritérium na určenie toho, či sústava predstavuje prenosovú alebo distribučnú sústavu v zmysle tejto smernice.⁹

33. Na základe rovnakých vymedzení pojmov Súdny dvor naopak vylúčil relevantnosť iných kritérií na účely určenia, či sústava patrí do pôsobnosti smernice 2009/72, ako je napríklad dátum, kedy bola takáto sústava zavedená, alebo skutočnosť, že je určená pre vlastnú spotrebu a spravovaná súkromným subjektom a že je na ňu napojený obmedzený počet výrobných a spotrebných jednotiek, alebo veľkosť sústavy.¹⁰

34. Z týchto úvah vyplýva, že sústavy, ktoré na jednej strane slúžia na prenos elektriny pri veľmi vysokom a vysokom napätí na účely dodávky koncovým odberateľom alebo distribútorom, alebo, na druhej strane, pri vysokom, strednom a nízkom napätí pri predaji koncovým odberateľom, treba považovať za „prenosové sústavy“ alebo „distribučné sústavy“, na ktoré sa vzťahuje rozsah pôsobnosti smernice 2009/72.¹¹

7 Rozsudky z 28. novembra 2018, Solvay Chimica Italia a i. (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 28), a analogicky z 22. mája 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, bod 45).

8 Pozri, pokiaľ ide o smernicu 2003/54, rozsudok z 22. mája 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, bod 46). Pozri tiež rozsudok z 28. novembra 2018, Solvay Chimica Italia a i. (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 29).

9 Tamže, bod 48 a bod 30.

10 Rozsudok z 28. novembra 2018, Solvay Chimica Italia a i. (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, body 31 a 35).

11 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. novembra 2018, Solvay Chimica Italia a i. (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 37).

35. V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že hoci smernica 2009/72 ponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu pri jej vykonávaní, čiže aj pokiaľ ide o spôsoby, akými môžu členské štáty dosiahnuť ciele, ktoré smernica stanovuje, členské štáty sú v každom prípade povinné zabezpečiť dodržiavanie zásad a systematiky tejto smernice v rozsahu jej pôsobnosti. Inými slovami, ak sa uplatňuje smernica 2009/72, členské štáty nemôžu z právnej úpravy stanovenej touto smernicou vylúčiť prvky alebo aspekty patriace do jej pôsobnosti, ktoré sa týkajú organizácie a fungovania odvetvia elektroenergetiky.¹²

36. Súdny dvor vyjadril uvedenú zásadu osobitne v súvislosti s určením distribučnej sústavy podľa smernice 2009/72 a zdôraznil, že členské štáty nemôžu zaradiť sústavy, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2009/72, do samostatnej kategórie distribučných sústav líšiacej sa od kategórií výslovne upravených touto smernicou, s cieľom priznať im oslobodenia, ktoré nie sú stanovené v tejto smernici.¹³ Táto úvaha sa vzťahuje *mutatis mutandi* na prenosové sústavy.¹⁴

37. Z citovanej judikatúry vyplýva, že pokiaľ ide o elektrické siete, ktoré možno v súlade so smernicou 2009/72 kvalifikovať ako prenosové alebo distribučné sústavy, bez ohľadu na mieru voľnej úvahy, ktorú smernica členským štátom ponecháva, nemôžu existovať „šedé zóny“, t. j. siete, ktoré možno podľa smernice 2009/72 kvalifikovať ako prenosové alebo distribučné sústavy, ktoré však na základe rozhodnutia členských štátov nepodliehajú právnej úprave stanovenej v uvedenej smernici.

38. Pokiaľ ide konkrétne o prístup k prenosovým a distribučným sústavám, Súdny dvor opakovane zdôraznil, že voľný prístup tretích strán do takýchto sústav, zaručený článkom 32 ods. 1 prvou a druhou vetou smernice 2009/72¹⁵, predstavuje jeden zo základných cieľov tejto smernice,¹⁶ ako aj jedno zo zásadných opatrení, ktoré musia členské štáty realizovať, ak má byť dobudovaný vnútorný trh s elektrickou energiou.¹⁷

39. Priestor na voľnú úvahu, ktorú v súlade s článkom 288 ZFEÚ ponecháva členským štátom článok 32 ods. 1 smernice 2009/72 na účely prijatia opatrení potrebných na zavedenie systému prístupu tretích strán do prenosových alebo distribučných sústav, im vzhľadom na význam zásady voľného prístupu do prenosových alebo distribučných sústav v nijakom prípade nedovoľuje vylúčiť túto zásadu, s výnimkou prípadov, pre ktoré smernica stanovuje výnimky alebo odchýlky.¹⁸

40. Prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav musí byť v každom prípade založený na objektívnych, nediskriminačných a transparentných kritériách, ako aj na tarifách uverejnených pred nadobudnutím ich platnosti, a nesmie spočívať na voľnej úvahe.¹⁹

12 Táto zásada jasne vyplýva z rozsudkov z 22. mája 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, body 44, 49 a 55), ako aj z 28. novembra 2018, Solvay Chimica Italia a i. (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, body 48 a 51), pokiaľ ide o prístup tretích strán a kategorizáciu elektrických sietí stanovených touto smernicou. V tejto súvislosti pozri aj poznámku pod čiarou 25.

13 Rozsudok z 28. novembra 2018, Solvay Chimica Italia a i. (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 48).

14 V tejto súvislosti pozri, s odkazom na smernicu 2003/54, rozsudok z 22. mája 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, bod 49 *in fine*).

15 Článok 32 smernice 2009/72 s názvom „Prístup tretích strán“ v odseku 1 stanovuje, že „členské štáty zabezpečia zavedenie systému pre prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav na základe uverejnených taríf platných pre všetkých oprávnených odberateľov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi sústavy“.

16 Rozsudok z 9. októbra 2008, Sabatauskas a i. (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 46).

17 Pozri najnovšie rozsudok z 28. novembra 2018, Solvay Chimica Italia a i. (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 54 a citovaná judikatúra).

18 Rozsudok z 28. novembra 2018, Solvay Chimica Italia a i. (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 56).

19 Rozsudok z 9. októbra 2008, Sabatauskas a i. (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 46).

41. Súdny dvor ďalej zdôraznil jednak úzku súvislosť medzi právom na prístup a slobodou voľby dodávateľov zo strany zákazníkov, jednak zodpovedajúcu slobodu každého dodávateľa dodávať elektrinu svojim zákazníkom, t. j. vlastnosti typické pre úplne otvorený trh. Na zabezpečenie toho, aby si oprávnení zákazníci mohli slobodne vybrať dodávateľov, musia mať totiž títo dodávatelia možnosť prístupu do prenosových a distribučných sústav, ktoré prenášajú elektrickú energiu až k zákazníkovi.²⁰

42. Sloboda voľby dodávateľa sa však priamo netýka typu sústavy, ku ktorej je zákazník pripojený. Súdny dvor tak uviedol, že táto sloboda voľby je zaručená bez ohľadu na to, či dodávateľ pripája zákazníkov do prenosovej sústavy alebo do distribučnej sústavy.²¹

43. Súdny dvor uviedol, že členské štáty však majú určitú mieru voľnej úvahy pre orientovanie užívateľov na jeden z typov sústavy pod podmienkou, že tak robia z nediskriminačných dôvodov a podľa objektívneho uváženia.²² Z tohto hľadiska však Súdny dvor uznal význam snahy zabrániť tomu, aby sa veľkí zákazníci pripojili priamo do prenosových sústav, čo by malo za následok zníženie nákladov súvisiacich s distribučnými sústavami len malými zákazníkmi, a teda zvýšenie cien elektrickej energie, čo môže odôvodniť povinnosť prednostného pripojenia do distribučnej sústavy.²³

44. Napokon treba tiež uviesť, že v rozsudku z 28. novembra 2018, *Solvay Chimica Italia a i.* (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961), Súdny dvor vysvetlil, že uzavretú distribučnú sústavu podľa článku 28 smernice 2009/72 nemožno oslobodiť od povinnosti voľného prístupu tretích strán stanovenej v článku 32 ods. 1 tejto smernice.²⁴

45. S prihliadnutím na všetky predchádzajúce úvahy pristúpim následne k analýze troch otázok položených vnútroštátnym súdom.

B. O prejudiciálnych otázkach

1. O prvej prejudiciálnej otázke

46. Prvá prejudiciálna otázka sa skladá z dvoch častí.

47. V prvej časti kladie vnútroštátny súd v podstate otázku, či sa majú ustanovenia článku 2 bodov 3 a 5 smernice 2009/72 vykladať v tom zmysle, že jediné rozlišovacie kritérium medzi prenosovou sústavou a distribučnou sústavou, resp. medzi „prenosom“ a „distribúciou“ elektriny, je úroveň napätia.

48. V druhej časti prvej prejudiciálnej otázky sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či členské štáty môžu zaviesť vlastníctvo aktív, ktoré sa používajú na výkon predmetnej činnosti, ako ďalšie kritérium rozlišovania medzi činnosťou „prenosu“ (a prenosovou sústavou) a činnosťou „distribúcie“ (a distribučnou sústavou).

20 Pozri rozsudky z 22. mája 2008, *citiworks* (C-439/06, EU:C:2008:298, bod 43, *Sabatauskas a i.* (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 33), a z 28. novembra 2018, *Solvay Chimica Italia a i.* (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 55).

21 Pozri rozsudok z 9. októbra 2008, *Sabatauskas a i.* (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 43,) a bod 41 návrhov, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott v rovnakej veci (EU:C:2008:344).

22 Rozsudok z 9. októbra 2008, *Sabatauskas a i.* (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 47).

23 Rozsudok z 9. októbra 2008, *Sabatauskas a i.* (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 48).

24 Bod 59.

a) O možnosti členských štátov stanoviť iné kritériá než napätie na rozlíšenie medzi prenosovou sústavou a distribučnou sústavou

49. Z úvah uvedených v bodoch 30 až 32 vyššie vyplýva, že pokiaľ ide o právny režim, ktorému podliehajú elektrické siete podľa smernice 2009/72, táto smernica podstatným spôsobom rozlišuje medzi prenosovou sústavou a distribučnou sústavou.

50. Ako sa uvádza v týchto bodoch, smernica 2009/72 sama osebe nevymedzuje pojmy prenosová sústava a distribučná sústava. Súdny dvor však odvodil vymedzenie týchto pojmov z definícií činností „prenosu“ a „distribúcie“ uvedených v článku 2 bodoch 3 a 5 tejto smernice, t. j. v ustanoveniach, o ktorých výklad žiada vnútroštátny súd.

51. Z definícií uvedených v bode 31 vyššie vyplýva, že pojmy „prenosová sústava“ a „distribučná sústava“ majú objektívny charakter v tom zmysle, že odkazujú na sústavu ako takú, a nie na subjekt, ktorý ich spravuje, pričom oba sú založené na dvojacom kritériu: jednom prísne objektívnom, t. j. úroveň napätia – veľmi vysoké a vysoké napätie v prípade prenosovej sústavy a vysoké, stredné a nízke napätie v prípade distribučnej sústavy – a druhom funkčnom, súvisiacom s funkciou, ktorú plní každý z týchto dvoch typov sústav v rámci organizácie a prevádzky elektrickej sústavy – dodávky elektriny koncovým odberateľom alebo distribútorom v prípade prenosovej sústavy a predaj veľkoodberateľom alebo koncovým odberateľom v prípade distribučnej sústavy.

52. Pokiaľ ide o prvé kritérium, čiže úroveň napätia, ako sa pripomína v bode 32 vyššie, Súdny dvor nedávno potvrdil, že pokiaľ ide o *charakter* prenosových a distribučných sústav podľa smernice 2009/72 a *množstvo elektriny* prenášanej uvedenými sústavami, napätie tejto elektriny predstavuje jediné rozlišovacie kritérium medzi prenosom a distribúciou, t. j. relevantné kritérium na určenie, či sústava predstavuje prenosovú alebo distribučnú sústavu v zmysle predmetnej smernice.

53. Pokiaľ ide naopak o druhé, funkčné kritérium, je potrebné uviesť, že dva typy sústav plnia v rámci organizácie a fungovania odvetvia elektroenergetiky rôzne funkcie.

54. Prenosové sústavy sa totiž používajú na prepravu elektriny na veľké vzdialenosti, od elektrární po miesta využitia. Ide o sústavy nevyhnutne veľkých rozmerov, obvykle vzájomne prepojené medzi rôznymi členskými štátmi, v ktorých sa elektrina prepravuje pri veľmi vysokom alebo vysokom napätí, aby sa v najväčšej možnej miere minimalizovali straty počas prepravy.

55. Distribučné sústavy naopak plnia odlišnú funkciu. Slúžia na to, aby zákazníkovi dodávali elektrinu vo všeobecnosti pre ich vlastnú spotrebu. Zvyčajne sa vyznačujú menšou veľkosťou, pričom sa zriaďujú na miestnej úrovni a s väčšou hustotou, tak aby dosiahli ku koncovým odberateľom alebo používateľom. Vyznačujú sa tiež nižšou úrovňou napätia, ako je úroveň napätia prenosovej sústavy, čo je potrebné jednak z bezpečnostných dôvodov, t. j. na zníženie rizika zásahu elektrickým prúdom v blízkosti obývaných oblastí, jednak na zabezpečenie možnosti pripojiť k sieti konečných domácich a priemyselných používateľov, ktorí majú zvyčajne pripojenie s nízkym alebo stredným napätím.

56. Prenosové a distribučné sústavy sú vzájomne prepojené na úrovni elektrických rozvodní, v ktorých sa elektrina prichádzajúca z prenosovej sústavy pri veľmi vysokom alebo vysokom napätí premieňa na stredné napätie, aby sa mohla distribuovať distribučnou sústavou. Tieto elektrické rozvodne predstavujú body prepojenia medzi sústavami a zvyčajne obsahujú prvky vysokého napätia nazývané primárna sústava a prvky stredného a nízkeho napätia nazývané sekundárna sústava.

57. V tejto súvislosti je potrebné odpovedať na otázku, ktorou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či smernica 2009/72 umožňuje členským štátom zaviesť vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch, ktorými sa smernica preberá, dodatočné kritériá na rozlíšenie medzi prenosovou sústavou a distribučnou sústavou.

58. V tejto súvislosti je potrebné v prvom rade poznamenať, že pojmy prenosová sústava a distribučná sústava, ktoré odvodil Súdny dvor z vymedzení pojmov uvedených v smernici 2009/72, nezahŕňajú žiaden odkaz na vnútroštátne právo členských štátov, pričom ich treba chápať ako autonómne pojmy práva Únie, ktoré sa ako také majú vykladať jednotne na území celej Únie a takým spôsobom, aby sa zaručilo dosiahnutie cieľov samotnej smernice, ktoré sa pripomínajú v bodoch 24 až 28 vyššie.

59. V druhom rade konštatujem, že je osobitne dôležité presne rozlišovať medzi činnosťou „prenosu“ (a prenosovou sústavou) a činnosťou „distribúcie“ (a distribučnou sústavou) elektriny, keďže smernica 2009/72 upravuje rôzne právne režimy prenosu a distribúcie, ako aj rôznu zodpovednosť prevádzkovateľov príslušných sústav. Uvedené tiež znamená, že toto rozlíšenie musí byť jednotné vo všetkých členských štátoch.

60. Hoci, ako správne poznamenáva Komisia, smernica 2009/72 nezavádza úplnú a vyčerpávajúcu harmonizáciu všetkých aspektov, ktoré upravuje,²⁵ pričom členským štátom ponecháva voľnosť pri výbere najvhodnejších metód na dosiahnutie cieľov, ktoré vytyčuje, v každom prípade sa domnievam, že stanovuje niektoré základné pojmy, ktorých rozsah musí byť nevyhnutne jednotný, aby sa uvedené ciele dosiahli.

61. Tieto pojmy jednoznačne zahŕňajú pojmy „prenos“ a „distribúcia“ elektriny v zmysle článku 2 bodov 3 a 5 vyššie uvedenej smernice, z ktorých Súdny dvor odvodil pojmy prenosová a distribučná sústava. Uvedené pojmy totiž zohrávajú zásadnú úlohu v štruktúre samotnej smernice.

62. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že smernica 2009/72 stanovuje jednotný systém pozostávajúci z navzájom prepojených pojmov, a to s cieľom dosiahnuť ciele, ktoré normotvorca Únie zamýšľal sledovať jej prijatím. V danom kontexte sa domnievam, že umožniť členským štátom vykonávanie zmien základných pojmov, ako sú pojmy „prenos“ a „distribúcia“, na ktorých je založená systematika samotnej smernice, by malo za následok nejednotné uplatňovanie týchto pojmov s následnou roztrieštenosťou regulácie, čo by ohrozilo dosiahnutie uvedených cieľov, najmä základného cieľa vytvoriť vnútorný trh s elektrinou.

63. Vzhľadom na tieto úvahy zastávam názor, že body 3 a 5 článku smernice 2009/72 by sa mali vykladať v tom zmysle, že napätie predstavuje rozlišovacie kritérium medzi prenosom a distribúciou elektriny, pričom spolu s funkciou, ktorú príslušná sústava plní, ide o relevantné kritérium na určenie toho, či dotknutá sústava predstavuje prenosovú alebo distribučnú sústavu v zmysle uvedenej smernice.

64. Členské štáty preto nemôžu vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch stanoviť ďalšie kritériá na rozlíšenie prenosovej sústavy od distribučnej sústavy. Smernica 2009/72 však ponecháva členským štátom určitý priestor na voľnú úvahu pri implementácii daných pojmov, za predpokladu, že tým nie sú ohrozené ciele sledované smernicou, a to napríklad stanovením limitov zodpovedajúcich rôznym úrovniam napätia (veľmi vysoká, vysoká, stredná a nízka).

65. V tejto súvislosti je tiež potrebné uviesť, že ako vyplýva z vymedzení pojmov „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ a „prevádzkovateľ distribučnej sústavy“ podľa článku 2 bodov 4 a 6 smernice 2009/72, jednak prevádzkovateľ prenosovej sústavy, jednak prevádzkovateľ distribučnej sústavy môžu zodpovedať za vzájomné prepojenia medzi sústavami. Z uvedenej definície vyplýva, že smernica 2009/72 ponecháva členským štátom možnosť určiť, či body prepojenia medzi prenosovými sústavami a distribučnými sústavami, ako sú elektrické rozvodne uvedené v bode 56 vyššie, sú súčasťou prenosovej sústavy alebo distribučnej sústavy.

²⁵ Na posúdenie toho, či je harmonizácia zavedená smernicou 2009/72 úplná alebo nie, pozri na základe analógie úvahy generálnej advokátky Sharpston uvedené v bode 28 a nasl. návrhov, ktoré predniesla vo veci FENS (C-305/17, EU:C:2018:536). V tejto súvislosti pozri tiež bod 23 a nasl. príslušného rozsudku zo 6. decembra 2018, FENS (C-305/17, EU:C:2018:986), ako aj bod 50 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Szpunar vo veci Renerga (C-238/17, EU:C:2018:571).

2. O požiadavke, aby prevádzkovateľ distribučnej sústavy vlastnil aktíva používané na vykonávanie distribučnej činnosti

66. Z odpovede na prvú časť prvej prejudiciálnej otázky, ktorú som navrhol v predchádzajúcich bodoch, vyplýva, že vzhľadom na to, že členské štáty nemôžu zaviesť žiadne ďalšie kritérium na rozlíšenie medzi prenosovými a distribučnými sústavami, než sú napätie a príslušná funkcia, na druhú časť tejto prejudiciálnej otázky je potrebné odpovedať v tom zmysle, že členský štát nemôže vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch zaviesť ako dodatočné kritérium na rozlíšenie medzi uvedenými sústavami vlastníctvo prevádzkovateľa vo vzťahu k aktívam, ktoré používa na účely vykonávania danej činnosti.

67. V nadväznosti na uvedené sa však domnievam, že druhá časť prvej prejudiciálnej otázky si vyžaduje podrobnejšiu analýzu.

68. V systematike smernice 2009/72 sa požiadavka, aby prevádzkovateľ sústavy bol vlastníkom aktív používaných na výkon príslušných činností, t. j. v zásade vlastníkom sústavy, nepovažuje za kritérium na rozlišovanie medzi prenosovými a distribučnými činnosťami, čiže medzi súvisiacimi dvoma typmi sústav. Táto požiadavka je skôr subjektívnou požiadavkou týkajúcou sa právneho režimu subjektov, ktoré možno považovať alebo označiť za prevádzkovateľov týchto dvoch typov sústav. Týka sa totiž právneho postavenia prevádzkovateľa sústavy vo vzťahu k aktívam používaným na túto činnosť, najmä pokiaľ ide o dotknutú sústavu.

69. V tomto ohľade je potrebné poznamenať, že samotná smernica 2009/72 v článku 17 ods. 1 písm. a) stanovuje ako nevyhnutnú požiadavku na nezávislého prevádzkovateľa prepravnej sústavy vlastníctvo prenosovej sústavy a ďalších aktív potrebných na výkon prenosovej činnosti.

70. Uvedené ustanovenie je súčasťou ustanovení smernice 2009/72, ktorých cieľom je zabezpečiť účinné oddelenie dodávateľských a výrobných činností od prevádzkovania sústavy.²⁶

71. Smernica 2009/72 nestanovuje takúto požiadavku na prevádzkovateľa distribučnej sústavy.²⁷

72. V článku 26 ods. 1 smernice sa iba stanovuje, že keď je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podniku, nevzniká „povinnosť oddeliť vlastníctvo aktív prevádzkovateľa distribučnej sústavy od vertikálne integrovaného podniku“, ale v zmysle odseku 2 písm. c) rovnakého článku je potrebné iba to, aby „prevádzkovateľ distribučnej sústavy [mal] účinné rozhodovacie práva nezávislé od integrovaného elektroenergetického podniku, pokiaľ ide o aktíva, ktoré sú potrebné na prevádzku, údržbu alebo rozvoj sústavy“.

73. Za týchto okolností, keďže bulharská vnútroštátna právna úprava, a najmä § 88 ods. 1 ZE, stanovuje požiadavku vlastníctva distribučnej sústavy prevádzkovateľom takejto sústavy, vzniká otázka, či uloženie uvedenej požiadavky je alebo nie je v súlade so smernicou 2009/72.

74. V tejto súvislosti sa domnievam, že ustanovenie vnútroštátneho práva, podľa ktorého prevádzkovateľ distribučnej sústavy musí byť vlastníkom tejto sústavy, nie je v zásade samo osebe v rozpore so zmyslom a účelom smernice 2009/72. Zdá sa, že predmetné ustanovenie je v abstraktnej rovine v súlade s cieľmi, ktoré uvedená smernica sleduje, keďže je súčasťou logiky dôslednejšieho oddelenia medzi rôznymi úrovňami činností v odvetví elektroenergetiky. Z tohto hľadiska takéto ustanovenie vnútroštátneho práva iba rozširuje aj na prevádzkovateľa distribučnej sústavy požiadavku, ktorú samotná smernica stanovuje pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

²⁶ Pozri v tejto súvislosti odôvodnenie 11 smernice 2009/72.

²⁷ Dôvodom tejto voľby zákonodarcu je skutočnosť, že ako vyplýva z odôvodnenia 26 smernice 2009/72, na úrovni distribučnej siete je riziko diskriminácie, pokiaľ ide o prístup tretích strán a investície, nižšie než obdobné riziko existujúce na úrovni prenosovej siete.

75. Z tohto dôvodu sa domnievam, že zavedenie požiadavky v rámci vnútroštátnej právnej úpravy, aby aktíva, ktorými sa distribučná činnosť vykonáva, boli vo vlastníctve prevádzkovateľa distribučnej sústavy, je v zásade súčasťou voľnej úvahy, ktorú smernica 2009/72 priznáva členským štátom na účely jej vykonania.

76. Je však potrebné, aby stanovenie takejto subjektívnej požiadavky týkajúcej sa prevádzkovateľa distribučnej sústavy vo vnútroštátnom práve konkrétne neohrozilo dosiahnutie cieľov sledovaných smernicou 2009/72, čo prináleží preskúmať v jednotlivých prípadoch vnútroštátnemu súdu.

77. V tomto ohľade sa zdá byť relevantných niekoľko poznámok.

78. V prvom rade, ako je zrejmé z bodov 35 až 37 vyššie, prenosové a distribučné sústavy musia v plnom rozsahu podliehať právnemu režimu smernice. Nemôžu preto existovať „šedé zóny“, t. j. časti elektrizačnej sústavy, ktoré možno kvalifikovať ako prenosovú alebo distribučnú sústavu podľa smernice 2009/72, ale ktoré sa vyňali z právnemu režimu stanoveného samotnou smernicou. V smernici 2009/72 sa nestanovuje *tertium genus*, pokiaľ ide o rozlíšenie medzi prenosovou sústavou a distribučnou sústavou, pričom sa predpokladá, že celá elektrizačná sústava podlieha ustanoveniam smernice.

79. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak sa elektrizačná sústava kvalifikuje ako distribučná sústava podľa kritérií napätia a funkcie uvedených v bodoch 31, 51 a nasl. vyššie, musí podliehať právnemu režimu stanovenému v smernici 2009/72 pre distribúciu, a to bez ohľadu na uplatnenie ďalšej požiadavky týkajúcej sa vlastníctva aktív, ktorú prípadne stanovujú vnútroštátne právne predpisy.

80. Ak by sa totiž umožnilo vyňať časti sústavy z právnej úpravy smernice 2009/72 na základe uplatnenia prípadných ďalších požiadaviek stanovených vnútroštátnymi právnymi predpismi, došlo by k narušeniu základov systematiky smernice 2009/72 a ohrozeniu jej cieľov vo veci vytvorenia jednotného trhu s elektrinou, voľného prístupu tretích strán a bezpečnosti dodávok.

81. Z tohto dôvodu nie je podľa môjho názoru s ustanoveniami smernice 2009/72 zlučiteľný taký výklad vnútroštátneho práva, podľa ktorého sa z pojmu distribučná sústava *de iure* vylučujú všetky aktíva a sústavy, ktoré nie sú vlastníctvom distribútora, a to bez ohľadu na ich kvalifikáciu ako distribučnej sústavy pri uplatňovaní kritérií smernice 2009/72. Z toho vyplýva, že sústava, ktorá slúži na vedenie elektriny vysokého, stredného a nízkeho napätia na účely predaja veľkoodberateľom alebo koncovým odberateľom, predstavuje distribučnú sústavu v súlade so smernicou 2009/72, a preto podlieha právnej úprave stanovenej v tejto smernici, nezávisle od skutočnosti, či je alebo nie je vo vlastníctve prevádzkovateľa distribučnej sústavy.

82. V druhom rade zákonné stanovenie požiadavky vlastníctva distribučnej sústavy prevádzkovateľom takejto sústavy nesmie ohroziť základný cieľ smernice 2009/72, ktorým je vytvorenie úplne otvoreného trhu, na ktorom je zabezpečená hospodárska súťaž. Konkrétne by stanovenie takejto požiadavky mohlo vytvoriť určitý druh regulačnej prekážky pre vstup do odvetvia distribúcie elektriny, pričom by hrozilo, že vlastníckovi distribučnej sústavy sa *de iure* prizná určitý druh trvalého monopolu na distribúciu na danom území.

83. Ak je totiž vlastníctvo distribučnej sústavy nevyhnutnou požiadavkou stanovenou zákonom na vykonávanie distribučných činností v určitej oblasti, za prevádzkovateľa sústavy možno určiť iba vlastníka takejto sústavy a nebolo by potrebné vyhlasovať výberové konania na zadanie jej prevádzkovania, čo v prípade neexistencie akejkoľvek hospodárskej súťaže predstavuje riziko zníženia stimulov na zvýšenie účinnosti samotnej sústavy, pokiaľ ide o jej vlastníka.

84. Je napokon úlohou vnútroštátneho súdu, aby preskúmal, či k uvedenej situácii konkrétne dochádza v rámci predmetného vnútroštátneho právneho poriadku.

85. Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je podľa môjho názoru potrebné dospieť k záveru, že ustanovenia smernice 2009/72 v zásade nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje dodatočnú subjektívnu požiadavku pre prevádzkovateľa distribučnej sústavy, aby bol vlastníkom takejto sústavy, za predpokladu, že uplatnenie tejto dodatočnej požiadavky stanovenej vnútroštátnymi právnymi predpismi neohrozí dosahovanie cieľov samotnej smernice, o čom prináleží konkrétne rozhodnúť vnútroštátnemu súdu v závislosti od jednotlivého prípadu.

C. O tretej prejudiciálnej otázke

86. Prostredníctvom tretej prejudiciálnej otázky, ktorú je podľa môjho názoru potrebné preskúmať pred druhou otázkou,²⁸ vnútroštátny súd v podstate žiada Súdny dvor, aby rozhodol, či sú so smernicou 2009/72 zlučiteľné vnútroštátne ustanovenia, akými sú jednak ustanovenie § 1 bodov 20 a 44 doplňujúcich ustanovení k ZE, v ktorých sa vymedzujú pojmy „elektrická prenosová sústava“ a „prenos elektriny“, jednak ustanovenie § 88 ods. 1 ZE, ktorým sa distribučná činnosť a prevádzkovanie distribučnej sústavy vyhradzuje vlastníčkovi samotnej sústavy.

87. Odpoveď na tretiu prejudiciálnu otázku vyplýva priamo z odpovedí, ktoré som navrhol na prvú otázku.

88. Pokiaľ ide o zlučiteľnosť vnútroštátnych ustanovení, ako sú ustanovenia uvedené v § 1 bodoch 20 a 44 doplňujúcich ustanovení ZE, so smernicou 2009/72, z bodu 65 vyššie vyplýva, že ustanovenia článku 2 bodov 4 a 6 smernice 2009/72 ponechávajú členským štátom možnosť určiť, či sú body prepojenia medzi prenosovými sústavami a distribučnými sústavami – napríklad elektrické rozvodne uvedené v bode 56 vyššie, ktoré prevádzajú elektrinu z veľmi vysokého alebo vysokého napätia na stredné napätie – súčasťou prenosovej sústavy alebo distribučnej sústavy. Z uvedeného vyplýva, že smernica 2009/72 nebráni vnútroštátnym ustanoveniam, podľa ktorých elektrická prenosová sústava zahŕňa súbor elektrických vedení a elektrických zariadení určených na prepravu a transformáciu elektriny z vysokého na stredné napätie.²⁹

89. Pokiaľ ide o zlučiteľnosť ustanovení vnútroštátneho práva, akým je ustanovenie § 88 ods. 1 ZE, so smernicou 2009/72, táto zlučiteľnosť jasne vyplýva z bodu 85 vyššie.

D. O druhej prejudiciálnej otázke

90. Podstatou druhej prejudiciálnej otázky vnútroštátneho súdu je, či sa majú ustanovenia smernice 2009/72 vykladať v tom zmysle, že odberateľ elektriny, ktorý je pripojený do elektrizačnej sústavy na úrovni stredného napätia, by sa mal za každých okolností považovať za zákazníka prevádzkovateľa distribučnej sústavy, ktorý je držiteľom licencie pre príslušné územie, a to bez ohľadu na subjekt, ktorý vlastní zariadenie, na ktoré je tento odberateľ priamo pripojený, a aj v prípade, že odberateľ uzavrel zmluvu priamo s prevádzkovateľom prenosovej sústavy.

91. Táto prejudiciálna otázka sa objavuje v skutkovej situácii, keď je elektrické vedenie stredného napätia spájajúce odberateľa s elektrizačnou sústavou (vedenie „Novo pristanište“, ktoré patrí do rámca koncesie spoločnosti BMF) pripojené k zariadeniu stredného napätia elektrickej rozvodne vo vlastníctve prevádzkovateľa prenosovej sústavy (rozvodňa „Ribari“ vo vlastníctve spoločnosti ESO).

28 Vnútroštátny súd navrhuje, aby Súdny dvor odpovedal na tretiu prejudiciálnu otázku v prípade zápornej odpovede na prvú prejudiciálnu otázku a na druhú otázku v prípade kladnej odpovede na prvú otázku. Vzhľadom na odpovede, ktoré navrhujem na prvú prejudiciálnu otázku, je však podľa môjho názoru potrebné odpovedať na všetky prejudiciálne otázky položené vnútroštátnym súdom, aby sa tomuto súdu poskytla užitočná odpoveď.

29 Domnievam sa, že nie je potrebné vyjadriť sa k ustanoveniu § 1 bodu 20 doplňujúcich ustanovení k ZE vo veci prerozdelenia toku elektriny, ktoré sa podľa všetkého netýka problematiky, o ktorej má rozhodovať vnútroštátny súd.

92. Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že v takom prípade skutočnosť, že pripojenie prebieha na úrovni vysokého napätia, nevyhnutne neznamená, že dotknutý odberateľ je pripojený k distribučnej sústave.

93. Z bodu 56 vyššie totiž vyplýva, že je možné, že k pripojeniu odberateľa dochádza na úrovni zariadenia stredného napätia, ktoré je súčasťou elektrickej rozvodne. Pri uplatnení vnútroštátnej právnej úpravy dotknutého členského štátu, ktorý ako vyplýva z bodov 65 a 88 vyššie, v tomto ohľade disponuje priestorom na voľnú úvahu, by táto elektrická rozvodňa mohla byť súčasťou prenosovej sústavy.

94. V takom prípade by bol odberateľ, hoci pripojený k elektrizačnej sústave na úrovni stredného napätia, pripojený priamo k prenosovej sústave, do ktorej by mal podľa článku 32 smernice 2009/72 právo na voľný prístup v súlade s kritériami stanovenými Súdny dvorom a uvedenými v bodoch 38 až 43 vyššie. V danej situácii by sieťové služby tomuto odberateľovi poskytoval prevádzkovateľ prenosovej sústavy.

95. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby overil, či takáto situácia nastala v prejednávanej veci. Konkrétne, úlohou vnútroštátneho súdu bude zistiť, či zariadenie stredného napätia pripojené na vedenie „Novo pristanište“ predstavuje vnútorný prvok stredného napätia rozvodne „Ribari“ (ktorý je súčasťou sekundárneho systému tejto rozvodne), pričom na základe opisu, ktorý poskytol samotný vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, sa zdá, že by to mohlo zodpovedať skutočnosti, alebo či uvedené zariadenie naopak predstavuje vonkajší prvok transformačnej sústavy rozvodne „Ribari“, ktorý je štrukturálnou súčasťou distribučnej sústavy.

96. V prvom prípade je odberateľ pripojený, hoci na úrovni stredného napätia, priamo do prenosovej sústavy, pričom sieťové služby mu poskytuje prevádzkovateľ tejto sústavy, t. j. je zákazníkom tohto prevádzkovateľa. V druhom prípade je naopak používateľ pripojený do distribučnej sústavy, pričom sieťové služby mu poskytuje prevádzkovateľ distribučnej sústavy, a preto ho treba považovať za jeho zákazníka, a to bez ohľadu na vlastníka zariadenia, ku ktorému je pripojený.

97. Na záver je podľa môjho názoru ešte potrebné doplniť, že v súvislosti s elektrickým vedením stredného napätia „Novo pristanište“ sa podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania toto vedenie používa výlučne na dodávku elektriny spoločnosti BMF. Ak by to tak nebolo,³⁰ nastal by problém možnej kvalifikácie tohto vedenia ako uzavretej distribučnej sústavy podľa článku 28 smernice 2009/72, a to v prípade splnenia požiadaviek na takúto kvalifikáciu, prípadne jednoducho ako distribučnej sústavy. V každom prípade z úvah uvedených v bodoch 35 až 37 a 78 až 81 vyššie vyplýva, že ak by sa toto vedenie stredného napätia používalo na dodávky pre iných odberateľov ako BMF, pričom by sa malo kvalifikovať ako distribučná sústava, nebolo by ho možné nijakým spôsobom vyňať z právnej úpravy stanovenej smernicou 2009/72.

98. So zreteľom na predchádzajúce úvahy je potrebné odpovedať na druhú prejudiciálnu otázku v tom zmysle, že z výkladu článku 2 bodov 3, 4, 5 a 6 smernice 2009/72 vyplýva, že odberateľ elektriny pripojený k elektrizačnej sústave na úrovni stredného napätia sa nemá nutne považovať za zákazníka prevádzkovateľa distribučnej sústavy, ktorý je držiteľom licencie pre príslušnú oblasť, ale je na vnútroštátnom súde, aby s prihliadnutím na všetky relevantné právne a skutkové okolnosti posúdil, či je takýto odberateľ pripojený k elektrickej rozvodni, ktorá je súčasťou prenosovej sústavy, alebo či je pripojený k distribučnej sústave, a to nezávisle od vlastníka zariadenia, ku ktorému je zákazník pripojený. V prvom prípade treba dotknutého odberateľa považovať za zákazníka prevádzkovateľa prenosovej sústavy, kým v druhom prípade ho treba považovať za zákazníka prevádzkovateľa distribučnej sústavy.

³⁰ Z pripomienok, ktoré predložila BMF v konaní pred Súdny dvorom, totiž jasne nevyplýva, či iný používateľ (Pristanište Burgas EAD) odoberá elektrinu cez rovnaké vedenie.

IV. Návrh

99. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré mu predložil Administrativen sad Sofija-grad (Správny súd Sofia, Bulharsko), takto:

1. Ustanovenia článku 2 bodov 3 a 5 smernice 2009/72 sa majú vykladať v tom zmysle, že elektrické napätie predstavuje rozlišovacie kritérium medzi prenosom a distribúciou elektriny a relevantné kritérium, spolu s funkciou vykonávanou predmetnou sústavou, na určenie toho, či sústava predstavuje prenosovú alebo distribučnú sústavu v zmysle uvedenej smernice. Členské štáty preto nemôžu vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch stanoviť ďalšie kritériá na rozlíšenie prenosovej sústavy od distribučnej sústavy. Členské štáty majú napriek tomu určitý priestor na voľnú úvahu na účely vykonávania predmetných pojmov, za predpokladu, že ciele, ktoré táto smernica sleduje, nie sú ohrozené, a to napríklad stanovením limitov zodpovedajúcich rôznym úrovňam napätia (veľmi vysoká, vysoká, stredná a nízka). Podľa článku 2 bodov 4 a 6 smernice 2009/72 môžu členské štáty tiež slobodne určiť, či sú body prepojenia medzi prenosovými a distribučnými sústavami, ako sú elektrické rozvodne, súčasťou prenosovej sústavy alebo distribučnej sústavy.
2. Ustanovenia smernice 2009/72 v zásade nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje dodatočnú subjektívnu požiadavku pre prevádzkovateľa distribučnej sústavy, aby bol vlastníkom takejto sústavy, za predpokladu, že uplatnenie tejto dodatočnej požiadavky stanovenej vnútroštátnymi právnymi predpismi neohrozí dosahovanie cieľov samotnej smernice, o čom prináleží konkrétne rozhodnúť vnútroštátnemu súdu v závislosti od jednotlivého prípadu.
3. Ustanovenia smernice 2009/72 nebránia vnútroštátnemu ustanoveniu, podľa ktorého elektrická prenosová sústava zahŕňa súbor elektrických vedení a elektrických zariadení určených na prepravu elektriny a transformáciu elektriny z vysokého na stredné napätie.
4. Článok 2 body 3, 4, 5 a 6 smernice 2009/72 sa majú vykladať v tom zmysle, že odberateľ elektriny pripojený k elektrizačnej sústave na úrovni stredného napätia sa nemá nutne považovať za zákazníka prevádzkovateľa distribučnej sústavy, ktorý je držiteľom licencie pre príslušnú oblasť, ale je na vnútroštátnom súde, aby s prihliadnutím na všetky relevantné právne a skutkové okolnosti posúdil, či je takýto odberateľ pripojený k elektrickej rozvodni, ktorá je súčasťou prenosovej sústavy, alebo či je pripojený k distribučnej sústave, a to nezávisle od vlastníka zariadenia, ku ktorému je zákazník pripojený. V prvom prípade treba dotknutého odberateľa považovať za zákazníka prevádzkovateľa prenosovej sústavy, kým v druhom prípade ho treba považovať za zákazníka prevádzkovateľa distribučnej sústavy.